

ІМОВІРНІСНИЙ РОЗРАХУНОК ЗАЛІЗНИЧНИХ ЗАЛІЗОБЕТОННИХ ШПАЛ

В статті представлено результати імовірнісного розрахунку залізничних залізобетонних шпал типу СБЗ-0 та СБЗ-1 та характеристики їх надійності.

Ключові слова: шпала, розрахунок, залізобетон, конструкція, надійність шпал

Вступ

Відповідно до загальної тенденції розвитку залізничного транспорту України, що включає підвищення швидкостей руху пасажирських поїздів, постала задача оцінки надійності конструкції залізобетонних шпал.

Об'єктом дослідження даної статті є визначення надійності конструкції залізобетонних шпал.

Предметом дослідження даної статті стали залізничні залізобетонні шпали типу СБЗ-0 та СБЗ-1.

Результати досліджень

Імовірнісний розрахунок залізобетонних шпал на міцність перерізів, нормальних до подовжньої осі.

Для імовірнісного розрахунку залізобетонних елементів, що згинаються, по міцності перерізів, нормальних до подовжньої осі, використовувався чисельно-аналітичний метод чисельної лінеаризації.

Розрахунок виконується з урахуванням передумови, що закони розподілів визначальних параметрів і функції міцності підпорядковуються нормальному закону розподілення (Гаусса).

Алгоритм імовірнісного розрахунку залізобетонних елементів, що згинаються, за міцністю нормальних до подовжньої осі перерізів наведено на рис. 1.

Порядок розрахунку є наступним:

– Вводяться початкові вихідні дані: математичні очікування геометричних характеристик поперечного перерізу \bar{g}_i , характеристик міцності арматури \bar{R}_s і бетону \bar{R}_b ; середні квадратичні відхилення геометричних параметрів поперечного перерізу елементу σ_{R_b} , характеристик міцності арматури σ_{R_s} і бетону σ_{R_b} ;

– Обчислюється математичне очікування міцності елементу, що згинається, \bar{M} за діючими нормами, при середніх значеннях змінних параметрів

$$\bar{y} = y(\bar{x}_1, \bar{x}_2, \dots, \bar{x}_i, \dots, \bar{x}_n); \quad (1)$$

– Обчислюються частинні похідні $\frac{\partial M}{\partial x_i}$ функції несучої спроможності, за кожним змінним параметром x_i .

При цьому частинні похідні замінюються їх кінцево-різницевою формою:

$$\frac{\partial M}{\partial x_i} = \left[M(\bar{x}_1, \bar{x}_2, \dots, \bar{x}_{i-1}, \bar{x}_i + h(x_i), \bar{x}_{i+1}, \dots, \bar{x}_n) - M(\bar{x}_1, \bar{x}_2, \dots, \bar{x}_{i-1}, \bar{x}_i - h(x_i), \bar{x}_{i+1}, \dots, \bar{x}_n) \right] / 2h(x_i), \quad (2)$$

де $h(x_i) = 3\sigma_{x_i}$,

σ_{x_i} – середнє квадратичне відхилення параметра x_i ;

– Визначається середнє квадратичне відхилення функції несучої спроможності елементу σ_M :

$$\sigma_M = \sqrt{\sum_{i=1}^n \left(\frac{\partial M}{\partial x_i} \right)^2 \sigma_{x_i}^2}; \quad (3)$$

– Обчислюється міцність залізобетонних згинальних елементів, по перерізах, нормальних до подовжньої осі, із забезпеченістю 0,99865 і 0,95. За умови розподілу міцності залізобетонних елементів за нормальним законом:

$$M_{0,99865} = \bar{M} - 3\sigma_M, \quad (4) \quad M_{0,95} = \bar{M} - 1,64\sigma_M, \quad (5)$$

де $M_{0,99865}$ та $M_{0,95}$ – відповідно, міцність по перерізах, нормальних до подовжньої осі елементу з забезпеченістю 0,99865 і 0,95,

\bar{M} – математичне очікування міцності по перерізах, нормальних до подовжньої осі залізобетонного елемента,

σ_M – середнє квадратичне відхилення міцності по перерізах, нормальних до подовжньої осі залізобетонного елемента.

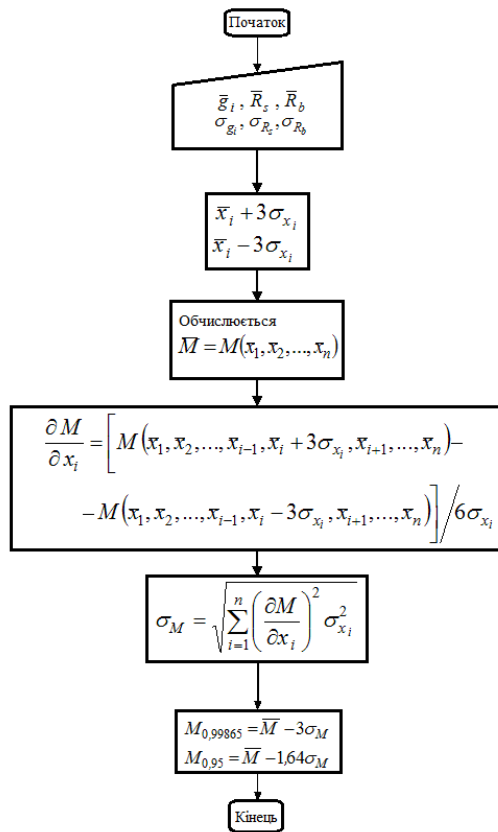

Рис. 1. Алгоритм імовірнісного розрахунку залізобетонних елементів

Змінні параметри міцності перерізів шпал.

Характеристики міцності бетону. Прийнята в [1] формула для нормативної призматичної міцності бетонів на пористих заповнювачів та важких бетонів має вид:

$$R_{bn} = R_n (0,77 - 0,001\bar{R}) \geq 0,72R_n, \quad (6)$$

тобто коефіцієнт призматичної міцності є таким:

$$k_{n,n} = 0,77 - 0,001\bar{R} \geq 0,72. \quad (7)$$

Насправді, згідно з [2] середнє значення коефіцієнтів призматичної міцності вище наведених і рівні приблизно:

$$\bar{k}_{n,n} = 0,83 - 0,001\bar{R} \geq 0,78. \quad (8)$$

Коефіцієнт варіації значень коефіцієнта призматичної міцності прийнятий рівним [2]:

$$v_{k_{n,n}} = 0,1. \quad (9)$$

За відомих коефіцієнтів варіації кубкової міцності і коефіцієнта призматичної міцності можна визначити коефіцієнт призматичної міцності бетону:

$$v_{R_b} = \sqrt{v_R^2 + v_{k_{n,n}}^2}. \quad (10)$$

Середнє значення призматичної міцності бетону визначалося за формулою:

$$\bar{R}_b = \bar{R} \cdot \bar{k}_{n,n}. \quad (11)$$

Середнє квадратичне відхилення і математичне очікування міцності бетону на розтяг при нормованій змінності визначається таким чином:

$$\sigma_{R_{bt}} = (R_{btm} - R_{bt}) / 1,36; \quad (12)$$

$$\bar{R}_{bt} = R_{btm} + 1,64\sigma_{R_{bt}}, \quad (13)$$

де $\sigma_{R_{bt}}$ – середнє квадратичне відхилення опору бетону,

$\bar{R}_{bt}, R_{btm}, R_{bt}$ – відповідно, середнє, нормативне та розрахункове значення опору бетону на стиск.

Характеристики попереднього напруження арматури.

При механічному способі натягу величина допустимих відхилень попереднього натягу не нормується. Однак, в нормах [1] є вказівка, що при проектуванні заздалегідь напружених конструкцій з механічним способом натягу натягом арматури виходять з того, що відхилення зусиль можуть знаходитись в межах $\pm 10\%$. Отже, якщо проектом не вказується величина відхилення, то прийматимемо при механічному способі натягу:

$$p = 0,1\sigma_{sp}, \quad (14)$$

де σ_{sp} – величина попереднього напруження.

При оцінці надійності змінність величини попередньої напруги враховується за допомогою допустимої величини відхилення p , приймаючи його значення рівним трьом стандартним відхиленням – трьом середньоквадратичним відхиленням, отже:

$$S_{\sigma_{sp}} = \frac{p}{3}. \quad (15)$$

Характеристики перерізів.

Ширина поля допуску геометричних параметрів (від номінального або середнього зна-

чення) рівна трьом середньоквадратичним відхиленням. Відповідно проектну величину середньоквадратичного відхилення геометричного параметра x_i можна визначити за формулою:

$$S_{x_i} = \frac{\delta_{x_i}}{3}, \quad (16)$$

де S_{x_i} – середньоквадратичне відхилення геометричного параметру x_i ,

δ_{x_i} – допустима межа відхилення параметру x_i .

Проектна та фактична змінність параметрів.

Розглянуті параметри перерізів шпал, що впливають на їхню міцність наведені в табл. 1.

Проектні (нормативні) значення приймалися у відповідності з [1, 3 та 4], при цьому враховувалась нормована змінність. Фактичні параметри прийнято на основі статистичної обробки даних журналів випробовувань контрольних зразків бетону (за період 6 місяців) та типових випробувань зразків шпал типу СБЗ-0 у кількості 120 шт. на ЗАТ «Запорізький завод залізобетонних шпал». Для менш поширеного типу шпал СБЗ-1 не виконувався збір фактичних параметрів, тому в роботі розглянуто лише нормативні.

Таблиця 1

Змінні параметри перерізів шпал

№ з/п	Параметр	Позн.	Тип шпали		Середнє значення (математ. очікування)	Коеф. варіації	Допустиме відх.
1	Міцність бетону на стиск (призматична)	\bar{R}_b , МПа			$\frac{37}{39,5}$	$\frac{0,168}{0,112}$	
2	Міцність бетону на розтяг	\bar{R}_{bt} , МПа			2,94	0,175	
3	Опір арматури розтягуванню	\bar{R}_s , МПа			1774	0,108	
4	Площа перерізу поперечно напруженої арматури	A_{sp} , см ²			$\frac{3,106}{3,092}$	$\frac{0,015}{0,009}$	±0,141
5	Товщина захисного шару бетону над верхнім рядом арматури (в середньому перерізі)	a , мм	СБЗ-0		$\frac{25}{27,1}$	$\frac{0,08}{0,074}$	-5+7
			СБЗ-1		40	0,05	-5+7
6	Початкове зусилля попереднього напруження	N_0 , кН			358	0,033	±10 %
7	Ширина підшви шпали в розрахунковому перерізі	b , мм	СБЗ-0	Під-рейк.	$\frac{274}{274,3}$	$\frac{0,006}{0,012}$	-5+10
				Сер.	250	0,007	-5+10
			СБЗ-1	Під-рейк.	270	0,006	-5+10
				Сер.	235	0,007	-5+10
8	Висота шпали в розрахунковому перерізі	h , мм	СБЗ-0	Під-рейк.	$\frac{218}{219,6}$	$\frac{0,005}{0,01}$	-3+8
				Сер.	$\frac{145}{147}$	$\frac{0,007}{0,011}$	-3+8
			СБЗ-1	Під-рейк.	203	0,005	-3+8
				Сер.	145	0,007	-3+8

Примітка: в чисельнику – проектне значення, в знаменнику – фактичне.

Розрахунок витривалості та тріщиностійкості перерізів шпал.

Результати розрахунку граничних значень згинаючих моментів в перерізах шпал при розрахунку на витривалість для стиснутого бетону (M_c), розтягнутої арматури (M_a) та за умови

стійкості бетону проти появи тріщин (M_{crc}), визначених за нормами проектування ($M_{розр}$) або методом числової лінеаризації з визначеною забезпеченістю ($M_{0,99865}$, $M_{0,95}$), наведені в табл. 2.

Таблиця 2

Результати розрахунку граничних значень згинаючих моментів

Розрахунок	Граничні згинаючі моменти											
	<u>Шпала СБЗ-0</u>											
	Підрейковий переріз						Середній переріз					
	M_c	M_c	M_a	M_a	M_{crc}	M_{crc}	M_c	M_c	M_a	M_a	M_{crc}	M_{crc}
$M_{0,99865}$		$\frac{18,02}{26,86}$		$\frac{80,8}{80}$		$\frac{16,2}{16,7}$		$\frac{9,17}{14,25}$		$\frac{27,7}{28}$		$\frac{9,4}{9,14}$
$M_{0,95}$	$\frac{39,55}{43,06}$	$\frac{27,8}{34,2}$	$\frac{130,3}{129,8}$	$\frac{103,2}{102,6}$	$\frac{19,56}{20,47}$	$\frac{17,7}{18,45}$	$\frac{20,12}{22,11}$	$\frac{14,13}{17,8}$	$\frac{42,73}{43,54}$	$\frac{34,53}{25,1}$	$\frac{11,59}{11,49}$	$\frac{10,4}{10,2}$
$M_{розр}$		$\frac{22,89}{30,14}$		$\frac{69,5}{70,25}$		$\frac{17,6}{18,77}$		$\frac{11,52}{15,26}$		$\frac{25}{25,15}$		$\frac{10,67}{10,67}$
	<u>Шпала СБЗ-1</u>											
	Підрейковий переріз						Середній переріз					
	M_c	M_c	M_a	M_a	M_{crc}	M_{crc}	M_c	M_c	M_a	M_a	M_{crc}	M_{crc}
	$M_{0,99865}$		17,3		54		16,8		6,9		36,5	
$M_{0,95}$	36,4	25,94	92,5	71,5	20	$\frac{18,2}{4}$	17,7	11,8	57,4	46	7,42	6,3
$M_{розр}$		20,4		51,3		$\frac{18,0}{4}$		8,9		32		6,65

Примітка: в чисельнику – значення підрейкових моментів при нормативних значеннях параметрів перерізу та їх змінності, в знаменнику – значення граничних моментів при фактичних значеннях параметрів перерізу та їх змінності.

Визначення вагомості параметрів за величиною впливу на математичне очікування функції властивостей шпал.

Ранжирування параметрів виконується в наступній послідовності:

а) розраховується середнє значення функції властивості при значеннях параметрів, рівних середньому значенню $x_i = \bar{x}_i$:

$$\bar{Y}_i = a_1 \bar{x}_1 + a_2 \bar{x}_2 + \dots + a_i \bar{x}_i + \dots + a_n \bar{x}_n + b; \quad (17)$$

б) i -му параметру надається приріст $\pm 3\sigma_i$ та визначається його нове значення:

$$x_{i,n} = \bar{x}_i \pm 3\sigma_i, \quad (18)$$

де σ_i – середнє квадратичне відхилення i -ого параметру,

\bar{x}_i – середнє значення цього параметру.

Знак (\pm) визначається значенням при коефіцієнтах рівняння (2) та приймається з такою

умовою, що при цьому значенні функції властивості змінюються в несприятливий бік (наприклад, для міцності – зменшується, а для прогину та ширини розкриття тріщин – збільшується);

в) обчислюються значення функції властивості при цьому значенні i -го фактора (параметру):

$$\bar{Y}_{i,n} = a_1 \bar{x}_1 + a_2 \bar{x}_2 + \dots + a_i \bar{x}_{i,n} + \dots + a_n \bar{x}_n + b; \quad (19)$$

г) отримане в результаті розрахунку значення функції властивості відносяться к середньому значенню та визначається відносна різниця:

$$r_i = 1 - Y_{i,n} / \bar{Y}_i; \quad (20)$$

д) така операція виконується з усіма параметрами, що входять до залежності (2);

е) обчислюється питома вага конкретного фактору в даній моделі (вагомість):

$$R_i = r_i / \sum_{i=1}^{i=n} r_i. \quad (21)$$

Результати розрахунків вагомості параметрів наведені на рис. 2–4.

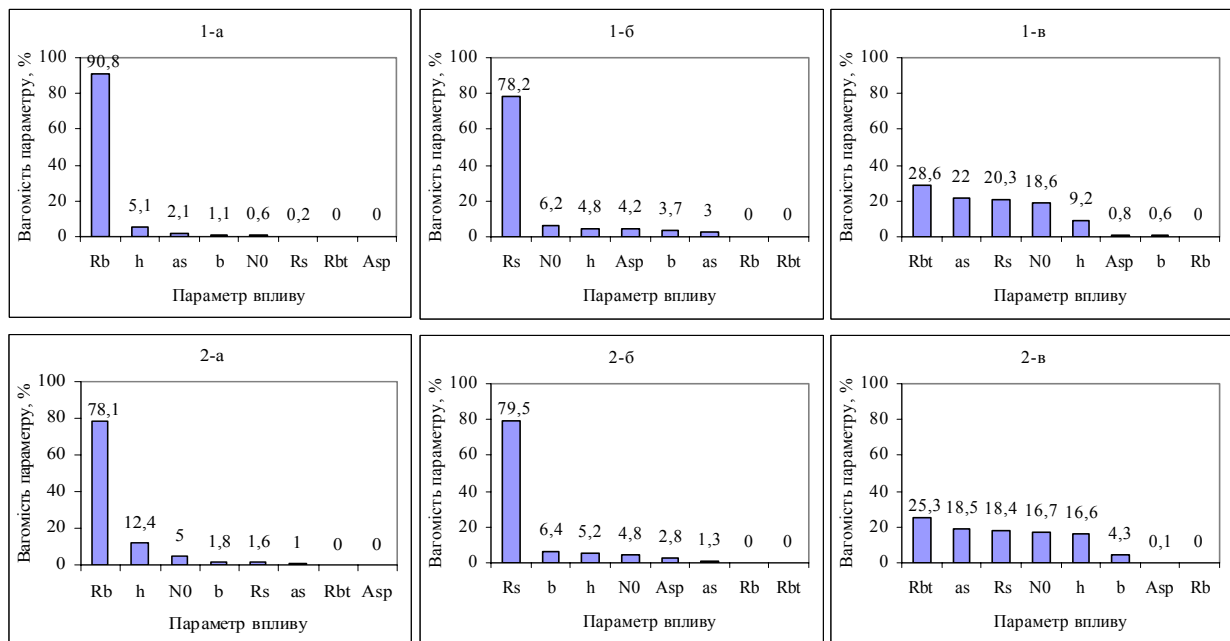

Рис. 2. Діаграми вагомості параметрів впливу в підрейковому перерізі шпала СБЗ-0 за величиною впливу на математичне очікування функції властивостей шпал: 1-а – на витривалість для стиснутого бетону (нормативні значення зміни параметрів); 1-б – на витривалість для розтягнутої арматури (нормативні значення зміни параметрів); 1-в – на стійкість проти появи тріщин (нормативні значення зміни параметрів); 2-а, 2-б, 2-в – відповідні діаграми для фактично-вимірних значень зміни параметрів

Оцінка надійності конструкції шпал.

Для оцінки надійності залізобетонних шпал типу СБЗ визначались значення функції безпеки перерізів шпал при визначенні витривалості та тріщиностійкості по методиці діючих норм і по методиці імовірнісного розрахунку методом численної лінеаризації.

Математичне очікування міцності елементів (\bar{M}) є її найбільш імовірнісним значенням, тому його можна розглядати як дослідну міцність, отриману при випробуваннях конструкції. Тоді відношення математичного очікування міцності до будь-якого іншого значення – до розрахункової міцності (обчисленої за нормами проектування) або міцності з визначеною за-

безпеченістю (обчислений імовірнісним методом) буде виражати собою функцію безпеки:

$$f_i = \bar{M} / M_i, \quad (22)$$

де \bar{M} – математичне очікування міцності;

M_i – розрахункова міцність (обчислена за нормами проектування) або міцність з визначеною забезпеченістю (обчислена імовірнісним методом).

Результати оцінки надійності конструкцій з використанням функції безпеки наведені в табл. 3.

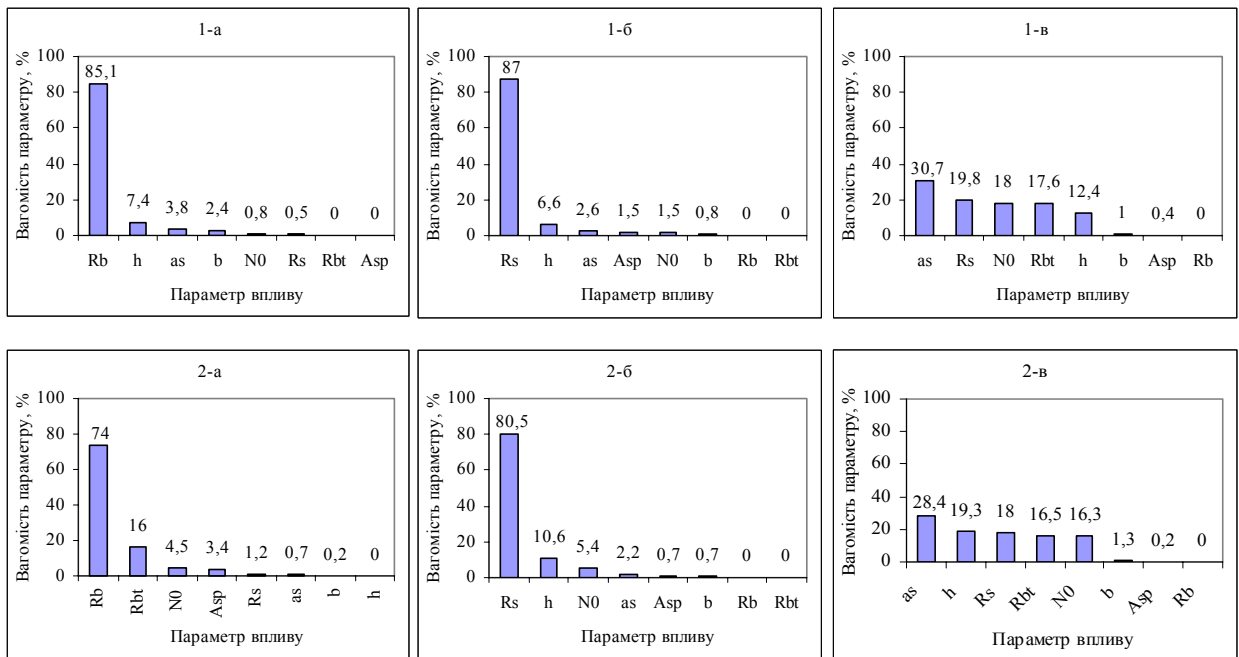

Рис. 3. Діаграми вагомості параметрів впливу в середньому перерізі шпала СБЗ-0 за величиною впливу на математичне очікування функції властивостей шпал: 1-а – на витривалість для стиснутого бетону (нормативні значення зміни параметрів); 1-б – на витривалість для розтягнутої арматури (нормативні значення зміни параметрів); 1-в – на стійкість проти появи тріщин (нормативні значення зміни параметрів); 2-а, 2-б, 2-в – відповідні діаграми для фактично-вимірних значень зміни параметрів

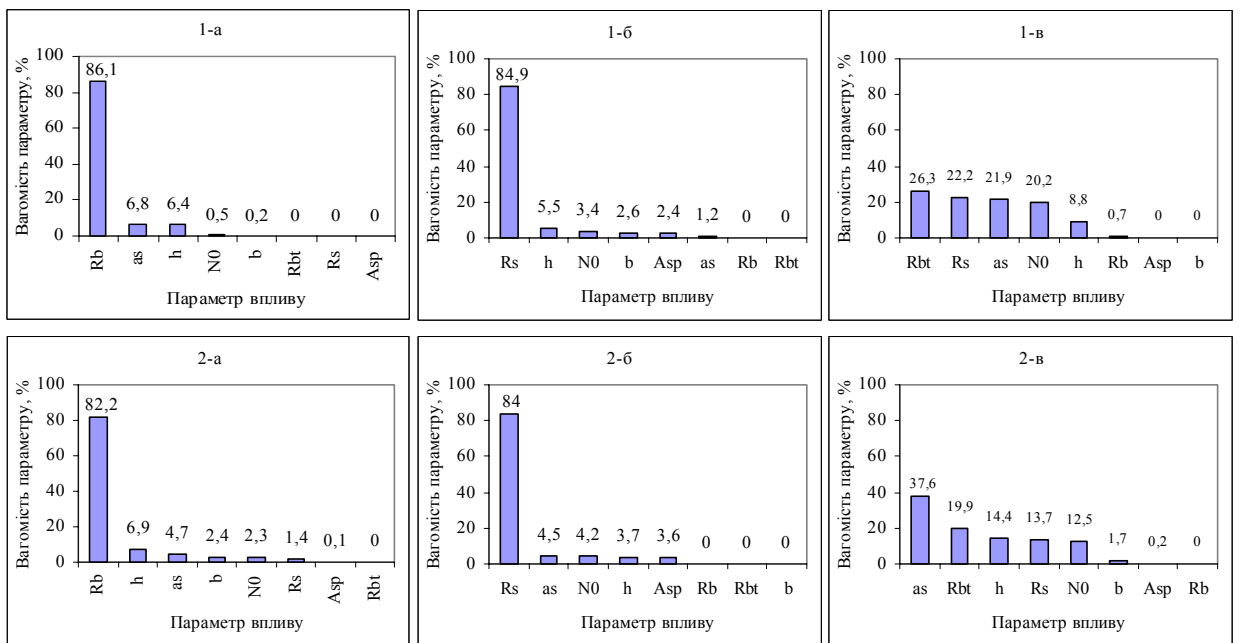

Рис. 4. Діаграми вагомості параметрів впливу в перерізах шпала СБЗ-1 за величиною впливу на математичне очікування функції властивостей шпал (нормативні значення зміни параметрів): 1-а – підрейковий переріз, на витривалість для стиснутого бетону; 1-б – підрейковий переріз, на витривалість для розтягнутої арматури; 1-в – підрейковий переріз, на стійкість проти появи тріщин; 2-а, 2-б, 2-в – відповідні показники для середнього перерізу

Дані свідчать, що при врахуванні нормованої змінності визначальних параметрів забезпеченість міцності згинальних залізобетонних

елементів при $\xi/\xi_R < 0,2$ знижена ($f_n < f_{0,99865}$), тобто менша 0,99865.

Також обчислювалось відношення $k = M_{0,99865} / M_{розр}$ ($k = M_{0,95} / M_{розр}$), що характеризує зайві запаси ($k > 1$) або недостатню забезпеченість розрахункової витривалості в порівнянні з забезпеченістю 0,99865 або тріщи-

ностійкістю в порівнянні з забезпеченістю 0,95 (Коефіцієнт запасу міцності $M_{розр}$).

Коефіцієнти запасу розрахункових значень граничних згинаючих моментів по міцності і тріщиностійкості наведені в табл. 4.

Таблиця 3

Значення функції безпеки шпал по згинаючим моментам

Тип расчета	<u>Шпала СБЗ-0</u>					
	Підрейковий переріз			Середній переріз		
	f_c	f_a	f_{crc}	f_c	f_a	f_{crc}
$M_{0,99865}$	$\frac{2,2}{1,6}$	$\frac{1,61}{1,62}$	$\frac{1,21}{1,23}$	$\frac{2,19}{1,55}$	$\frac{1,54}{1,56}$	$\frac{1,23}{1,26}$
$M_{0,95}$	$\frac{1,42}{1,26}$	$\frac{1,26}{1,27}$	$\frac{1,11}{1,11}$	$\frac{1,42}{1,24}$	$\frac{1,24}{1,73}$	$\frac{1,11}{1,13}$
$M_{розр}$	$\frac{1,73}{1,43}$	$\frac{1,88}{1,85}$	$\frac{1,11}{1,09}$	$\frac{1,75}{1,45}$	$\frac{1,71}{1,73}$	$\frac{1,09}{1,08}$
	<u>Шпала СБЗ-1</u>					
	Підрейковий переріз			Середній переріз		
	f_c	f_a	f_{crc}	f_c	f_a	f_{crc}
$M_{0,99865}$	2,1	1,71	1,19	2,57	1,57	1,37
$M_{0,95}$	1,4	1,29	1,1	1,5	1,25	1,18
$M_{розр}$	1,78	1,8	1,11	1,99	1,79	1,12

Примітка: $f_c = \bar{M}_c / M_c$, $f_a = \bar{M}_a / M_a$, $f_{crc} = \bar{M}_{crc} / M_{crc}$.

Таблиця 4

Коефіцієнти запасу розрахункових значень граничних згинаючих моментів за міцністю та тріщиностійкістю

Тип расчета	<u>Шпала СБЗ-0</u>					
	Підрейковий переріз			Середній переріз		
	f_c	f_a	f_{crc}	f_c	f_a	f_{crc}
$M_{0,99865}$	$\frac{0,787}{0,89}$	$\frac{1,163}{1,139}$	-	$\frac{0,796}{0,934}$	$\frac{1,108}{1,113}$	-
$M_{0,95}$	-	-	$\frac{1,006}{0,983}$	-	-	$\frac{0,975}{0,956}$
	<u>Шпала СБЗ-1</u>					
	f_c	f_a	f_{crc}	f_c	f_a	f_{crc}
	$M_{0,99865}$	0,848	1,053	-	0,775	1,141
$M_{0,95}$	-	-	1,011	-	-	0,947

Характеристики безпеки показників (витри- валості та тріщиностійкості) перерізів шпал отриманих при розрахунку за нормативними документами порівняльно до результатів роз- рахунку імовірнісним методом:

$$\gamma = \frac{\bar{M} - M_{розр}}{\sigma} \quad (23)$$

Імовірність руйнування (відказу):

$$V = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \cdot \frac{\gamma^2 - 1}{\gamma^3} \exp \frac{-\gamma^2}{2} \quad (24)$$

Імовірність не руйнування:

$$P = 1 - V \quad (25)$$

Результати оцінки надійності конструкції шпал (при нормативних значеннях параметрів) занесені до табл. 5.

Таблиця 5

Результати оцінки надійності конструкції шпал (при граничних значеннях згинаючих моментів)

Тип шпал	Переріз	Показник	\bar{M}	σ	$M_{розр}$	γ	$[\gamma]$	V	P		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
СБЗ-0	Підрейковий	M_c	н	39,55	7,18	22,89	2,32	3	0,00948	0,99052	
			ф	43,06	5,4	30,14	2,39		0,00786	0,99214	
		M_a	н	130,3	16,5	69,5	3,68		0,00011	0,99989	
			ф	129,8	16,6	70,25	3,59		0,00016	0,99984	
		M_{crc}	н	19,56	1,117	17,6	1,75		1,64	0,03293	0,96707
			ф	20,47	1,23	18,77	1,38			0,05292	0,94708
	Середній	M_c	н	20,12	3,65	11,52	2,36	3	0,00865	0,99135	
			ф	22,11	2,62	15,26	2,61		0,00427	0,99573	
		M_a	н	42,73	5	25	3,55		0,00019	0,99981	
			ф	43,54	5,17	25,15	3,56		0,00018	0,99982	
		M_{crc}	н	11,59	0,73	10,67	1,26		1,64	0,05299	0,94701
			ф	11,49	0,785	10,67	1,04			0,01849	0,98151
СБЗ-1	Підрейковий	M_c	36,4	6,38	20,4	2,51	3	0,00576	0,99424		
		M_a	92,5	12,82	51,3	3,21		0,00064	0,99936		
		M_{crc}	20	1,07	18,04	1,83	1,64	0,02856	0,97144		
	Середній	M_c	17,7	3,59	8,9	2,45	3	0,00673	0,99327		
		M_a	57,4	6,96	32	3,65		0,00013	0,99987		
		M_{crc}	7,42	0,673	6,65	1,14	1,64	0,04278	0,95722		

Проаналізувавши матеріали докторської дис- сертації професора Рибкіна В. В., зокрема – за- кони розподілення осьових навантажень ваго- нів на теренах СНД, математичним шляхом бу- ло визначено найбільше осьове навантаження із заданим рівнем імовірності 0,994 [5] від рухо-

мого складу, що дорівнювало 262, 32 кН/вісь. Для цього навантаження за методиками, що наведені в [5, 6] були розраховані навантажен- ня і виконаний розрахунок залізничних залізо- бетонних шпал за методом кінцевих елементів. В результаті розрахунку були отримані значен-

ня згинаючих моментів що виникають в шпалі при вищезазначеному рівні навантаження.

Характеристики безпеки показників (витривалості та тріщиностійкості) перерізів шпал отриманих при розрахунку за фактичними значеннями згинаючих моментів до результатів

розрахунку імовірнісним методом наведені в табл. 6.

$$\gamma = \frac{\bar{M} - M_{\phi}}{\sigma} \quad (26)$$

Таблиця 6

Результати оцінки надійності конструкції шпал (при фактичних значеннях параметрів)

Тип шпал	Переріз	Показник	\bar{M}	σ	M_{ϕ}	γ	$[\gamma]$	V	P
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
СБЗ-0	Підрейковий	M_c	39,55	7,18	13,44	3,64	3	0,00014	0,99986
		M_a	130,3	16,5	13,44	7,08		0,00000	1,00000
		M_{crc}	19,56	1,117	13,44	5,48	1,64	0,00000	1,00000
	Середній	M_c	20,12	3,65	6,1	3,84	3	0,00006	0,99994
		M_a	42,73	5	6,1	7,33		0,00000	1,00000
		M_{crc}	11,59	0,73	6,1	7,52	1,64	0,00000	1,00000
СБЗ-1	Підрейковий	M_c	36,4	6,38	13,44	3,60	3	0,00016	0,99984
		M_a	92,5	12,82	13,44	6,17		0,00000	1,00000
		M_{crc}	20	1,07	13,44	6,13	1,64	0,00000	1,00000
	Середній	M_c	17,7	3,59	6,1	3,23	3	0,00060	0,99940
		M_a	57,4	6,96	6,1	7,37		0,00000	1,00000
		M_{crc}	7,42	0,673	6,1	1,96	1,64	0,02199	0,97801

Висновки

1, Для забезпечення надійності шпал необхідно контролювати всі параметри факторів впливу, а особливу увагу необхідно приділяти найбільш вагомим з них: міцності бетону на стиск та розтяг, висоті та ширині перерізів шпал, товщині захисного шару бетону над арматурою в середньому перерізі шпал.

2. Шпал типу СБЗ-0 та СБЗ-1 при досягненні граничних значень згинаючого моменту в їх перерізах та нормативних параметрах змінності факторів впливу мають недостатній рівень забезпечення надійності за параметрами витривалості для стиснутого бетону і тріщиностійкості шпал, але, згідно статистичних даних,

досягнення таких рівнів навантажень на залізницях України не спостерігається.

3. Шпал типу СБЗ-0 та СБЗ-1 при фактично вимірених значеннях змінності параметрів факторів впливу та максимальному навантаженні з рівнем імовірності 0,994, є надійними з точки зору всіх розглянутих в статті параметрів.

4. Враховуючи те, що при навантаженнях, що фактично виникають від існуючого рухомого складу, шпал типу СБЗ-0 та СБЗ-1 мають суттєві запаси надійності – доцільна подальша робота зі зміни конструкції шпал з метою покращення характеристик найбільш вагомого фактору впливу – фізико-механічних характеристик бетону шпал та його однорідності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

1. СНиП 2.03.01-84*. Бетонные и железобетонные конструкции [Текст]. – М., 1989. – 79 с.
2. Гвоздев, А. А. Новое в проектировании бетонных и железобетонных конструкций [Текст] / А. А. Гвоздев. – М.: Стройиздат, 1978. – 210 с.
3. ДСТУ Б В.2.6-57:2008. Конструкції будинків і споруд. Шпали залізобетонні попередньо напружені для залізниць колії 1520 мм. Технічні умови [Текст]. – К.: Мінрегіонбуд України, 2009. – 28 с.
4. ТУ У 26.6-30268559-174:2006. Технічні умови. Шпали залізобетонні попередньо напружені колії 1520 мм типу СБЗ для рейок типу Р65 і Р50 [Електрон. ресурс]. – Д.: НКТБ ЦП УЗ. – CD, 804 КБ.
5. ЦП-0117. Правила розрахунків верхньої будови колії на міцність і стійкість [Текст]. – К.: Транспорт України, 2006. – 168 с.
6. Железобетонные шпалы для рельсового пути [Текст] / А. Ф. Золотарский [и др.]. – М.: Транспорт, 1980. – 270 с.

Надійшла до редколегії 06.12.2011.

Прийнята до друку 15.12.2011.

Н. В. САВИЦКИЙ, П. А. ПШИНЬКО, А. Н. ЗИНКЕВИЧ

ВЕРОЯТНОСТНЫЙ РАСЧЕТ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНЫХ ЖЕЛЕЗОБЕТОННЫХ ШПАЛ

В статье представлены результаты вероятностного расчета железнодорожных железобетонных шпал типа СБЗ-0, СБЗ-1 и их характеристики надежности.

Ключевые слова: шпала, расчет, железобетон, конструкция, надежность шпал

N. V. SAVITSKIY, P. A. PSHIN'KO, A. N. ZINKEVICH

PROBABILISTIC CALCULATION OF RAILROAD REINFORCED-CONCRETE TIES

The article presents the results of probabilistic calculation of railroad reinforced-concrete ties SB3-0, SB3-1 and their reliability characteristics.

Keywords: railway tie, calculation, reinforced concrete, construction, reliability of railroad ties